

RJEŠENJA

PART 1 – AI Fingerprint Marking

DIO 1 – Označavanje “AI otisaka” (AI fingerprints)

Primjer 1 – Priča o mački

AI tekst:

Jednog dana crna mačka po imenu Luna otišla je iz kuće. Padala je kiša. Hodala je kroz grad. Onda je vidjela pekarnicu. Ušla je unutra. Pekar ju je vidio. Dao joj je kruh. Onda se vratila kući.

Uočeni AI otisci:

- **Predvidljiva struktura / prejednostavan slijed** – ponavlja se struktura “Onda...”; kratke, ujednačene rečenice.
- **Uravnotežen, neutralan ton** – samo “izvještavanje” činjenica, bez emocija ili napetosti.
- **Malo osobnih/lokalnih detalja** – općenito “pekarnica”, “kruh”; nema mjesta, posebnih opisa ili nečega jedinstvenog.
- **Pretjerano korištenje neodređenih glagola** – “otišla”, “hodala”, “vidjela”, “dala” bez raznolikosti i nijansi.

Usporedba s ljudskim tekstom:

Bogata slika i atmosfera (“olujna noć”, “miris toplog kruha”), konkretni osjetilni detalji i emocionalna povezanost s pekarkom.

Primjer 2 – Savršeno jutro

AI tekst:

Savršeno jutro je kada je vrijeme lijepo i ljudi se probude odmorni. Sunce sja, nebo je plavo i nema glasnih zvukova. To je dobro vrijeme za doručak ili šetnju. Mnogi ljudi vole jutro jer su mirna.

Uočeni AI otisci:

- **Uravnotežen, neutralan ton** – općenito “ugodno”, bez jedinstvenog glasa ili emocije.
- **Predvidljiva struktura** – svaka rečenica opisuje jednu pozitivnu stvar; nema iznenađenja ni promjene ritma.
- **Malo osobnih/lokalnih detalja** – “lijepo vrijeme”, “plavo nebo” može vrijediti bilo gdje.
- **Buzzwordi / neodređeni izrazi** – “osjećati se odmoreno”, “mnogi ljudi vole jutro”.
- **Pretjerana jednostavnost, gotovo robotski stil** – zvuči kao popis očitih tvrdnji.

Usporedba s ljudskim tekstom:

Uključuje osobne i osjetilne detalje (“svjetlo proviruje kroz zavjese”, “ritam aparata za kavu”), kućnog ljubimca i jasnu emocionalnu atmosferu.

Primjer 3 – Djeca i mobiteli

AI tekst:

Mislim da bi djeca trebala imati mobitele, ali uz određena ograničenja. Mobiteli su korisni ako trebate nazvati roditelje ili koristiti karte, prevoditeljske aplikacije i slično. Ali previše vremena pred ekranom može narušiti san ili dovesti do toga da se ljudi međusobno ignoriraju. Roditelji i djeca trebali bi se dogovoriti oko jasnih pravila — primjerice da nema mobitela za vrijeme večere ili prije spavanja.

Uočeni AI otisci:

- **Uravnotežen, neutralan ton** – izbjegava jasan stav; ravnomjerno nabraja “za” i “protiv”.
- **Predvidljiva struktura** – uvod → prednosti → nedostaci → zaključak s pravilima.
- **Buzzwordi / neodređeni izrazi** – “korisni”, “narušiti san”, “dogovoriti jasna pravila”.
- **Nema osobnih detalja** – nema stvarnog primjera iz života ili osobne priče.

Usporedba s ljudskim tekstom:

Govori iz iskustva (“nisam imao/la mobitel do 13... više sam bio/bila vani... dobre navike”), ima emocionalni stav (“korisno, ali ovisnički”) i osobnu vremensku crtu.

DIO 2 – Ispunjen radni list “AI otisaka”

Tekst A

Prvo, naša nedjelja ujutro započinje umirujućim mirisom svježih skuhane kave koji se širi zrakom. Kuhinja, okupana zlatnim sunčevim svjetlom, postaje srce doma dok tost iskače iz tosteru **kao dobro uvježbana predstava**. **Zaključno**, ovi mirni trenuci zajedništva pružaju temelj za tjedan koji dolazi, osiguravajući da naša obiteljska povezanost ostane snažna.

Otisci:

- **Uravnotežen, neutralan ton** – toplo, ali formalno; bez spontanosti ili iznenađenja.
 - **Predvidljiva struktura** – uvod → opis → zaključak.
 - **Ponavljanje prijelaznih riječi** – “Prvo”, “Zaključno”.
 - **Metafore/usporedbe** – “kao dobro uvježbana predstava”.
 - **Buzzwordi** – “temelj za tjedan”, “obiteljska povezanost ostane snažna”.
 - **Nepotrebna složenost** – duge rečenice s više slojeva.
-

Tekst B

Nedjeljom ujutro naša obitelj uživa u uravnoteženom i skladnom doručku. Obično se okupimo oko uredno postavljenog stola i vodimo ugodan razgovor dok jedemo raznoliku ponudu hranjivih namirnica poput jaja, integralnog tosta i sezonskog voća. **Sveukupno**, ovaj ritual simbolizira našu predanost dobrobiti i zajedničkim vrijednostima.

Otisci:

- **Uravnotežen, neutralan ton** – formalno i blago distancirano.
 - **Predvidljiva struktura** – opis → radnja → “pouka” na kraju.
 - **Buzzwordi** – “uravnotežen”, “skladan”, “predanost dobrobiti”, “zajedničke vrijednosti”.
 - **Malo osobnih/lokalnih detalja** – općenito “sezonsko voće”, “uredno postavljen stol”.
 - **Nepotrebna složenost** – duge imeničke fraze (“uravnotežen i skladan doručak”).
-

Tekst C

Nedjeljna jutra su **kao dobro podmazan stroj**, teku glatko od trenutka kad kuhalo zazviždi do posljednjeg gutljaja čaja. U početku svaki član obitelji sudjeluje u pripremi obroka, osiguravajući da je svaki tanjur pažljivo poslužen. Na kraju kuhinja je puna zadovoljnih osmijeha, **kao da je i sama radost poslužena uz hranu**.

Otisci:

- **Metafore/usporedbe** – “kao dobro podmazan stroj”, “kao da je radost poslužena”.
 - **Predvidljiva struktura** – metaforičan uvod → priprema → zaključak s emocijom.
 - **Uravnotežen, neutralan ton** – uljepšano i “idealno”, bez stvarnih nesavršenosti.
 - **Malo osobnih/lokalnih detalja** – nema konkretnih ljudi, događaja ili detalja jedinstvenih za jednu obitelj.
 - **Buzzwordi** – “pažljivo poslužen”, “zadovoljni osmijesi”.
-

Tekst D

Svake nedjelje naša obitelj slijedi predvidljiv obrazac koji donosi udobnost i stabilnost. **Prvo** se stol postavlja tanjurima, priborom i šarenim izborom hrane. **Zatim** se prostorom širi lagan razgovor, isprekidan smijehom. **Zaključno**, ova dosljedna rutina nježan je podsjetnik na važnost zajedništva.

Otisci:

- **Uravnotežen, neutralan ton** – smiren i formalan stil.
- **Predvidljiva struktura** – uvod → koraci → “pouka”.
- **Ponavljanje prijelaznih riječi** – “Prvo”, “Zatim”, “Zaključno”.
- **Buzzwordi** – “udobnost i stabilnost”, “nježan podsjetnik”, “važnost zajedništva”.
- **Malo osobnih/lokalnih detalja** – “šaren izbor hrane” je neodređeno.

ZAVRŠNA PORUKA

Prije nego završimo, želim vas podsjetiti na nešto važno: tehnologija umjetne inteligencije brzo se razvija, a njezino pisanje postaje sve sofisticiranije. To znači da će s vremenom biti sve teže prepoznati je li neki tekst napisao čovjek ili AI.

Ako je upit — odnosno uputa koju damo AI-ju — jasan i dobro osmišljen, rezultat može biti toliko “ispeglan” i doraden da će razlika biti vrlo teško uočljiva. Zato je važno

ove vještine vježbati već sada. Kričičko čitanje, postavljanje pitanja i traženje konteksta pomoći će nama — i našoj djeci — da se bolje snalazimo u budućnosti u kojoj će AI-generirani sadržaji biti posvuda.

RJEŠENJA

PART 1 – AI Fingerprint Marking

DIO 1 – Označavanje “AI otisaka” (AI fingerprints)

Primjer 1 – Priča o mački

AI tekst:

Jednog dana crna mačka po imenu Luna otišla je iz kuće. Padala je kiša. Hodala je kroz grad. Onda je vidjela pekarnicu. Ušla je unutra. Pekar ju je vidio. Dao joj je kruh. Onda se vratila kući.

Uočeni AI otisci:

- **Predvidljiva struktura / prejednostavan slijed** – ponavlja se struktura “Onda...”; kratke, ujednačene rečenice.
- **Uravnotežen, neutralan ton** – samo “izvještavanje” činjenica, bez emocija ili napetosti.
- **Malo osobnih/lokalnih detalja** – općenito “pekarnica”, “kruh”; nema mjesta, posebnih opisa ili nečega jedinstvenog.
- **Pretjerano korištenje neodređenih glagola** – “otišla”, “hodala”, “vidjela”, “dala” bez raznolikosti i nijansi.

Usporedba s ljudskim tekstom:

Bogata slika i atmosfera (“olujna noć”, “miris toplog kruha”), konkretni osjetilni detalji i emocionalna povezanost s pekarkom.

Primjer 2 – Savršeno jutro

AI tekst:

Savršeno jutro je kada je vrijeme lijepo i ljudi se probude odmorni. Sunce sja, nebo je plavo i nema glasnih zvukova. To je dobro vrijeme za doručak ili šetnju. Mnogi ljudi vole jutro jer su mirna.

Uočeni AI otisci:

- **Uravnotežen, neutralan ton** – općenito “ugodno”, bez jedinstvenog glasa ili emocije.
- **Predvidljiva struktura** – svaka rečenica opisuje jednu pozitivnu stvar; nema iznenađenja ni promjene ritma.
- **Malo osobnih/lokalnih detalja** – “lijepo vrijeme”, “plavo nebo” može vrijediti bilo gdje.
- **Buzzwordi / neodređeni izrazi** – “osjećati se odmoreno”, “mnogi ljudi vole jutro”.
- **Pretjerana jednostavnost, gotovo robotski stil** – zvuči kao popis očitih tvrdnji.

Usporedba s ljudskim tekstom:

Uključuje osobne i osjetilne detalje (“svjetlo proviruje kroz zavjese”, “ritam aparata za kavu”), kućnog ljubimca i jasnu emocionalnu atmosferu.

Primjer 3 – Djeca i mobiteli

AI tekst:

Mislim da bi djeca trebala imati mobitele, ali uz određena ograničenja. Mobiteli su korisni ako trebate nazvati roditelje ili koristiti karte, prevoditeljske aplikacije i slično. Ali previše vremena pred ekranom može narušiti san ili dovesti do toga da se ljudi međusobno ignoriraju. Roditelji i djeca trebali bi se dogovoriti oko jasnih pravila — primjerice da nema mobitela za vrijeme večere ili prije spavanja.

Uočeni AI otisci:

- **Uravnotežen, neutralan ton** – izbjegava jasan stav; ravnomjerno nabraja “za” i “protiv”.
- **Predvidljiva struktura** – uvod → prednosti → nedostaci → zaključak s pravilima.
- **Buzzwordi / neodređeni izrazi** – “korisni”, “narušiti san”, “dogovoriti jasna pravila”.
- **Nema osobnih detalja** – nema stvarnog primjera iz života ili osobne priče.

Usporedba s ljudskim tekstom:

Govori iz iskustva (“nisam imao/la mobitel do 13... više sam bio/bila vani... dobre navike”), ima emocionalni stav (“korisno, ali ovisnički”) i osobnu vremensku crtu.

DIO 2 – Ispunjen radni list “AI otisaka”

Tekst A

Prvo, naša nedjelja ujutro započinje umirujućim mirisom svježih skuhane kave koji se širi zrakom. Kuhinja, okupana zlatnim sunčevim svjetlom, postaje srce doma dok tost iskače iz tosteru **kao dobro uvježbana predstava**. **Zaključno**, ovi mirni trenuci zajedništva pružaju temelj za tjedan koji dolazi, osiguravajući da naša obiteljska povezanost ostane snažna.

Otisci:

- **Uravnotežen, neutralan ton** – toplo, ali formalno; bez spontanosti ili iznenađenja.
 - **Predvidljiva struktura** – uvod → opis → zaključak.
 - **Ponavljanje prijelaznih riječi** – “Prvo”, “Zaključno”.
 - **Metafore/usporedbe** – “kao dobro uvježbana predstava”.
 - **Buzzwordi** – “temelj za tjedan”, “obiteljska povezanost ostane snažna”.
 - **Nepotrebna složenost** – duge rečenice s više slojeva.
-

Tekst B

Nedjeljom ujutro naša obitelj uživa u uravnoteženom i skladnom doručku. Obično se okupimo oko uredno postavljenog stola i vodimo ugodan razgovor dok jedemo raznoliku ponudu hranjivih namirnica poput jaja, integralnog tosta i sezonskog voća. **Sveukupno**, ovaj ritual simbolizira našu predanost dobrobiti i zajedničkim vrijednostima.

Otisci:

- **Uravnotežen, neutralan ton** – formalno i blago distancirano.
 - **Predvidljiva struktura** – opis → radnja → “pouka” na kraju.
 - **Buzzwordi** – “uravnotežen”, “skladan”, “predanost dobrobiti”, “zajedničke vrijednosti”.
 - **Malo osobnih/lokalnih detalja** – općenito “sezonsko voće”, “uredno postavljen stol”.
 - **Nepotrebna složenost** – duge imeničke fraze (“uravnotežen i skladan doručak”).
-

Tekst C

Nedjeljna jutra su **kao dobro podmazan stroj**, teku glatko od trenutka kad kuhalo zazviždi do posljednjeg gutljaja čaja. U početku svaki član obitelji sudjeluje u pripremi obroka, osiguravajući da je svaki tanjur pažljivo poslužen. Na kraju kuhinja je puna zadovoljnih osmijeha, **kao da je i sama radost poslužena uz hranu**.

Otisci:

- **Metafore/usporedbe** – “kao dobro podmazan stroj”, “kao da je radost poslužena”.
 - **Predvidljiva struktura** – metaforičan uvod → priprema → zaključak s emocijom.
 - **Uravnotežen, neutralan ton** – uljepšano i “idealno”, bez stvarnih nesavršenosti.
 - **Malo osobnih/lokalnih detalja** – nema konkretnih ljudi, događaja ili detalja jedinstvenih za jednu obitelj.
 - **Buzzwordi** – “pažljivo poslužen”, “zadovoljni osmijesi”.
-

Tekst D

Svake nedjelje naša obitelj slijedi predvidljiv obrazac koji donosi udobnost i stabilnost. **Prvo** se stol postavlja tanjurima, priborom i šarenim izborom hrane. **Zatim** se prostorom širi lagan razgovor, isprekidan smijehom. **Zaključno**, ova dosljedna rutina nježan je podsjetnik na važnost zajedništva.

Otisci:

- **Uravnotežen, neutralan ton** – smiren i formalan stil.
- **Predvidljiva struktura** – uvod → koraci → “pouka”.
- **Ponavljanje prijelaznih riječi** – “Prvo”, “Zatim”, “Zaključno”.
- **Buzzwordi** – “udobnost i stabilnost”, “nježan podsjetnik”, “važnost zajedništva”.
- **Malo osobnih/lokalnih detalja** – “šaren izbor hrane” je neodređeno.

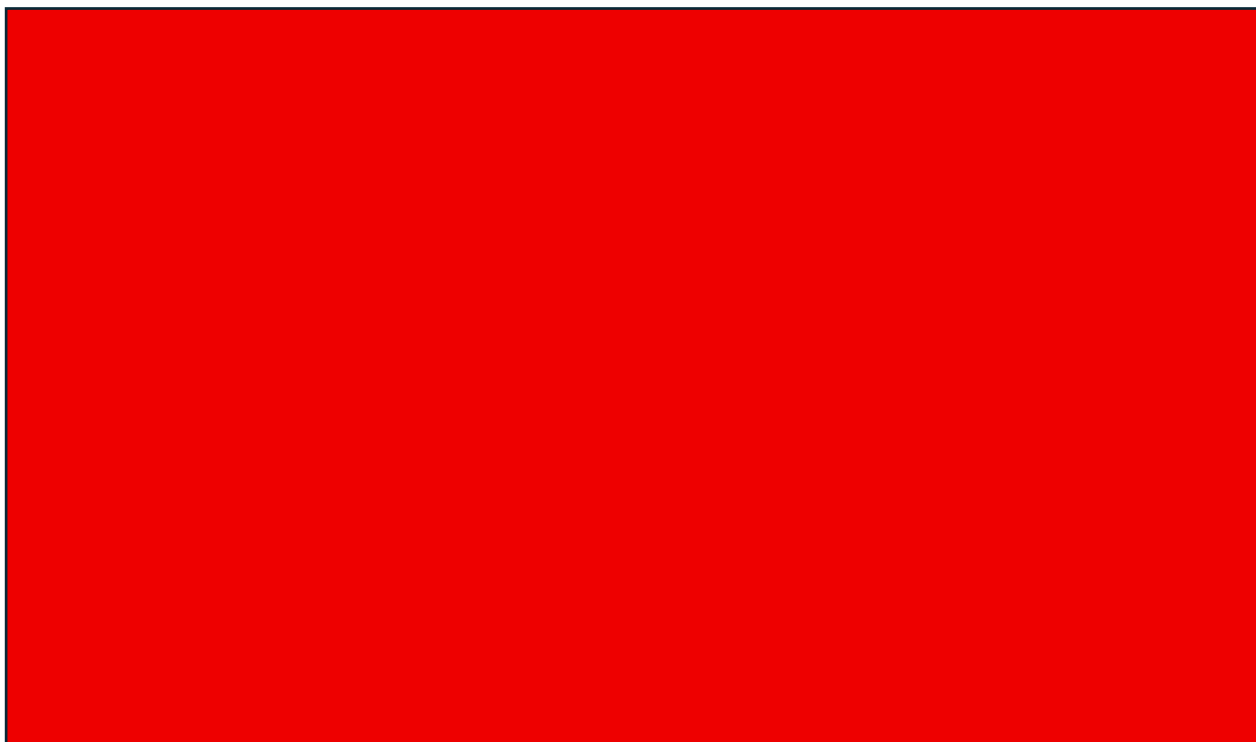
ZAVRŠNA PORUKA

Prije nego završimo, želim vas podsjetiti na nešto važno: tehnologija umjetne inteligencije brzo se razvija, a njezino pisanje postaje sve sofisticiranije. To znači da će s vremenom biti sve teže prepoznati je li neki tekst napisao čovjek ili AI.

Ako je upit — odnosno uputa koju damo AI-ju — jasan i dobro osmišljen, rezultat može biti toliko “ispeglan” i doraden da će razlika biti vrlo teško uočljiva. Zato je važno

ove vještine vježbati već sada. Kričičko čitanje, postavljanje pitanja i traženje konteksta pomoći će nama — i našoj djeci — da se bolje snalazimo u budućnosti u kojoj će AI-generirani sadržaji biti posvuda.

KARTICE ZA GLASANJE: ČOVJEK (ZELENO) ILI STROJ (CRVENO)

Radni list: Prepoznavanje “AI otisaka”

Ime: _____

Datum: _____

Korak 1: Pažljivo pročitaj sva 4 AI teksta.

Korak 2: Označi (podcrtaj ili istakni) primjere ovih “AI otisaka”

Korak 3: Koji tekst ti najviše zvuči kao da ga je napisao čovjek? Zašto?

AI otisak	Primjer u tekstu
Uravnotežen, neutralan ton	_____
Predvidljiva struktura (uvod–razrada–zaključak)	_____
Ponavljanje prijelaznih riječi i fraza	_____
Malo osobnih/lokalnih detalja	_____
Pretjerano korištenje “buzzworda” / neodređenih glagola	_____
Metafore i usporedbe	_____
Nepotrebna složenost	_____

Korak 4 – Tvoja “Top 3 AI traga”

1. _____

2.

3.

Čovjek ili stroj?

Možete li pogoditi?

Izgubljena mačka

Tekst A

Luna, znatizeljna crna mačka, jedne je olujne noći iskliznula kroz vrtna vrata. Lutala je mračnim ulicama, jurila za liščem i pazila da ne ugazi u lokve, sve dok nije pronašla zaklon ispod stare pekarnice. Ujutro ju je miris toplog kruha namamio unutra — a pekarka, starija žena koja je čeznula za svojom mačkom, nježno je podignula Lunu u naručje. Do večeri je Luna opet bila kod kuće — i donijela je svojoj obitelji svježu štrucu kruha.

Tekst B

Jednog dana crna mačka po imenu Luna otišla je iz kuće. Padala je kiša. Hodala je kroz grad. Onda je vidjela pekarnicu. Ušla je unutra. Pekar ju je vidio. Dao joj je kruh. Onda se vratila kući.

The Lost Cat

Text A

Luna, znatizeljna crna mačka, jedne je olujne noći iskliznula kroz vrtna vrata. Lutala je mračnim ulicama, jurila za liščem i pazila da ne ugazi u lokve, sve dok nije pronašla zaklon ispod stare pekarnice. Ujutro ju je **Čovjek (tinejdžer, 14)** mišis toplog kruha namamio unutra — a pekarka, starija žena koja je čeznula za svojom mačkom, nježno je podignula Lunu u naručje. Do večeri je Luna opet bila kod kuće — i donijela je svojoj obitelji svježu štrucu kruha.

Text B

Jednog dana **ChatGPT (prompt: "Napiši priču o izgubljenoj mački jednostavnim riječima prikladnim za djecu")** crna mačka po imenu Luna otisla je iz kuće. Puzala je kroz grad. Onda je vidjela pekarnicu. Ušla je unutra. Pekar ju je vidio. Dao joj je kruh. Onda se vratila kući.

Savršeno jutro

Tekst A

Savršeno jutro počinje tišinom. Zrak miriše svjež, a svjetlo proviruje kroz zavjese poput nježnog poziva. Čujem kako se aparat za kavu pokreće — njegov ritam me umiruje. Moj pas se proteže kraj mojih nogu i, na nekoliko trenutaka, sve djeluje mirno i baš kako treba.

Tekst B

Savršeno jutro je kada je vrijeme lijepo i ljudi se probude odmorni. Sunce sja, nebo je plavo i nema glasnih zvukova. To je dobro vrijeme za doručak ili šetnju. Mnogi ljudi vole jutro jer su mirna.

Savršeno jutro

Tekst A

Savršeno jutro počinje tišinom. Zrak miriše svjež, a svjetlo proviruje kroz zavjese poput nježnog poziva. Čujem kako se aparat za kavu pokreće — njegov ritam me umiruje. **Čovjek (partner, 42)** Moj pas se proteže kraj mojih nogu i, na nekoliko trenutaka, sve djeluje mirno i baš kako treba.

Tekst B

Savršeno jutro je kada je vrijeme lijepo i ljudi se probude odmorni. Sunce sja, nebo je plavo i nema glasnih zvukova. **ChatGPT (prompt: "Opiši savršeno jutro")** To je dobro vrijeme za doručak ili šetnju. Mnogi ljudi vole jutro jer su mirna.

Trebaju li djeca imati mobitel?

Tekst A

Mislim da bi djeca trebala imati mobitele, ali uz određena ograničenja. Mobiteli su korisni ako trebate nazvati roditelje ili koristiti karte, prevoditeljske aplikacije i slično. Ali previše vremena pred ekranom može narušiti san ili dovesti do toga da se ljudi međusobno ignoriraju. Roditelji i djeca trebali bi se dogovoriti oko jasnih pravila — primjerice da nema mobitela za vrijeme večere ili prije spavanja.

Tekst B

Ja nisam imao/la mobitel sve do 13. godine i iskreno mi je to bilo super. Provodio/la sam više vremena vani i više sam razgovarao/la s obitelji. Kad sam ga napokon dobio/dobila, već sam imao/la dobre navike. Mislim da su mobiteli korisni, ali i jako ovisnički, pa bi djeca prvo trebala naučiti živjeti bez njih.

Trebaju li djeca imati mobitel?

Tekst A **ChatGPT (prompt: “Napiši mišljenje o djeci i korištenju pametnih telefona”)**

Mislim da bi djeca trebala imati mobitele, ali uz određena ograničenja. Mobiteli su korisni ako trebate nazvati roditelje ili koristiti karte, prevoditeljske aplikacije i slično. Ali previše vremena pred ekranom može narušiti san ili dovesti do toga da se ljudi međusobno ignoriraju. Roditelji i djeca trebali bi se dogovoriti oko jasnih pravila — primjerice da nema mobitela za vrijeme večere ili prije spavanja.

Tekst B

Ja nisam imao mobitel sve do 13. godine i iskreno mi je to bilo super. Provodio sam više vremena vani i više sam razgovarao s obitelji. Kad sam ga napokon dobio, već sam imao dobre navike. Mislim da su mobiteli korisni, ali i jako izazivaju ovisnost, pa bi djeca prvo trebala naučiti živjeti bez njih.

Uobičajene karakteristike AI pisanja

- **Uravnotežen i neutralan ton** – tekst zvuči vrlo “pristojno” ili blago robotski, bez jačih emocija.
- **Predvidljiva struktura – uredno organizirano:** uvod → razrada → zaključak, često bez većih odstupanja ili raznolikosti.
- **Ponavljanje prijelaznih riječi i fraza** – često se pojavljuju izrazi poput: „Prvo...”, „Zaključno...”, „Sveukupno...”.
- **Malo osobnih ili lokalnih detalja** – nema spominjanja konkretnih ljudi, mjesta ili stvarnih životnih iskustava.
- **Pretjerano korištenje “buzzworda” i neodređenih glagola** – npr. „unaprijediti”, „iskoristiti”, „osigurati”.
- **Korištenje metafora i usporedbi** – npr. usporedbe poput „svijetlo kao sunce” ili „kao dobro podmazan stroj”.
- **Nepotrebna složenost** – preduge rečenice ili “fancy” riječi za jednostavne ideje.

Traženje tragova AI-ja

Tekst A

Nedjeljom ujutro naša se obitelj okuplja u kuhinji na toplom i veselom doručku. Obično najprije skuhamo svježu kavu i napravimo tost. Zrakom se širi miris kajgane dok svi razgovaramo o tjednu koji je iza nas. Nakon jela zajedno pospremimo, a ponekad isplaniramo i šetnju po parku. To je jednostavna tradicija, ali nas zbližava kao obitelj.

Tekst B

Nedjeljna jutra u našem domu mirna su i radosna. Dan počinje zvukom kuhala koje vrije i mirisom palačinki koje se peku. Roditelji postavljaju stol dok braća i sestre ulijevaju sok od naranče u čaše. Doručujemo zajedno i razgovaramo o školi, poslu i planovima za vikend. Zajednički doručak čini da se osjećamo povezano i sretno.

Tekst C

Svake nedjelje ujutro okupljamo se oko stola na obiteljski doručak. Najčešće jedemo žitarice, tost ili ponekad palačinke. Soba je puna smijeha dok dijelimo priče iz proteklog tjedna. Nakon jela operemo suđe i odlučimo što ćemo raditi ostatak dana. Ova rutina pomaže nam da provedemo kvalitetno vrijeme zajedno.

Tekst D

Naša nedjeljna jutra počinju polako, jer se svi budimo u različito vrijeme. Na kraju se ipak nađemo u kuhinji na doručku. Tu su

AI svaki dan čini nešto sve bolji — uz
Završna poruka
dobar upit, ono što stvori može biti gotovo
nemoguće razlikovati od teksta koji je
napisao čovjek.

Hvala na pažnji!

1. Grupni chat do kasno u noć

Razredni grupni chat stalno “zvoni” porukama sve do 2 ujutro. Neki očekuju da odgovoriš odmah — čak i dok spavaš.

Kako možeš postaviti granice s kolegama iz razreda, a da se ne osjećaš izostavljeno ili nepristojno?

2. Tagiranje bez pitanja

Prijatelj/prijateljica objavi i označi te na smiješnoj fotografiji iz škole bez da te pita. Ne sviđa ti se kako izgledaš i neugodno ti je.

Kako ga/ju možeš zamoliti da ukloni fotografiju na pristojan i respektabilan način?

3. Stalno dopisivanje u vezi

Dečko/curu naljuti ako ne odgovoriš odmah na poruke — čak i kad učiš ili provodiš vrijeme s obitelji.

Kako na zdrav način razgovarati o osobnom prostoru i granicama u vezi?

4. Previše osobnih detalja u grupnom chatu

Jedan prijatelj/prijateljica stalno dijeli previše osobnih ili neugodnih stvari u razrednom chatu. Drugima je to sve neugodnije.

Što možeš reći ili napraviti da chat ostane pristojan i ugodan za sve?

5. Mobiteli za stolom

Kažu ti da makneš mobitel tijekom večere ili obiteljskog vremena, ali ne želiš propustiti nešto važno u grupnom chatu.

Kako možeš uskladiti to da ostaneš “u toku”, a da budeš prisutan/na u stvarnom životu?

6. Provjeravanje tuđeg mobitela

Osjećaš sumnju jer se tvoj prijatelj/prijateljica dopisuje s nekim novim i dođe ti da pogledaš njegov/njezin mobitel ili poruke.

Gdje je granica između znatiželje i zadiranja u tuđu privatnost?

7. Preopterećenje grupnim radom

Član tima u školskom projektu stalno šalje poruke u grupu — cijeli dan i noć. Osjećaš se preplavljeno, ali ne želiš ispasti lijen/a.

Kako možeš zaštititi svoje vrijeme, a da i dalje budeš dobar/ra timski član?

8. Roditelji objavljuju o tebi

Roditelj objavljuje tvoje fotografije na društvenim mrežama — ponekad i one koje ti se ne sviđaju. Kaže da to “nije ništa strašno”.

Kako možeš objasniti svoje osjećaje i zatražiti digitalne granice kod kuće?

9. “Vidjela poruku, ali nije odgovorila” (seen / read)

Pročitao/la si poruku od prijatelja/prijateljice, ali nisi odmah odgovorio/la. Sad je ljut/a i pita zašto ga/ju ignoriraš.

Kako se nositi s pritiskom da uvijek moraš biti dostupan/na online?

10. Emocionalno “istresanje” preko poruka

Kolega/kolegica ti stalno šalje poruke o jako teškim i intenzivnim problemima. Želiš biti podrška, ali to počinje utjecati na tvoje raspoloženje i koncentraciju.

Kako na brižan, ali jasan način zaštititi svoj emocionalni prostor?

11. Pritisak kluba da objavljuješ na društvenim mrežama

Član/ica si školskog kluba i traže da svi objave nešto o klubu na svojim osobnim profilima. Nije ti ugodno dijeliti to javno.

Kako možeš reći “ne” bez da ugroziš svoje sudjelovanje u grupi?

12. Mobitel prije spavanja

Ti i prijatelj/prijateljica uvijek se dopisujete ili skrolate društvene mreže do kasno u noć — iako ste iscrpljeni i kasnite sa školskim obavezama.

Koju digitalnu granicu možeš uvesti da poboljšaš san i fokus?

13. Umor od online druženja

Prijatelji te stalno zovu da se svaki dan priključiš online igrama ili video pozivima. Umoran/na si, ali ne želiš ispasti dosadan/na ili antisocijalan/na.

Kako možeš uzeti pauzu, a da ne narušiš prijateljstva?

14. Privatnost vs. sigurnost

Želiš privatnost na mobitelu i društvenim mrežama, ali roditelji žele sve provjeravati “radi sigurnosti”. Imaš osjećaj da ti ne vjeruju.

Kako možeš započeti razgovor o privatnosti i povjerenju na poštovan način?

15. Pauza za zadaću ili distrakcija?

Pokušavaš učiti, ali poruke, TikTok i Snap obavijesti te stalno prekidaju. Kažeš si da ćeš napraviti samo 5 minuta pauze — ali to se pretvori u 45 minuta.

Koju granicu možeš postaviti na mobitelu ili aplikacijama da ostaneš fokusiran/a?

1. Grupni chat do kasno u noć

Razredni grupni chat stalno “zvoni” porukama sve do 2 ujutro. Neki očekuju da odgovoriš odmah — čak i dok spavaš.

Kako možeš postaviti granice s kolegama iz razreda, a da se ne osjećaš izostavljeno ili nepristojno?

2. Tagiranje bez pitanja

Prijatelj/prijateljica objavi i označi te na smiješnoj fotografiji iz škole bez da te pita. Ne sviđa ti se kako izgledaš i neugodno ti je.

Kako ga/ju možeš zamoliti da ukloni fotografiju na pristojan i respektabilan način?

3. Stalno dopisivanje u vezi

Dečko/curu naljuti ako ne odgovoriš odmah na poruke — čak i kad učiš ili provodiš vrijeme s obitelji.

Kako na zdrav način razgovarati o osobnom prostoru i granicama u vezi?

4. Previše osobnih detalja u grupnom chatu

Jedan prijatelj/prijateljica stalno dijeli previše osobnih ili neugodnih stvari u razrednom chatu. Drugima je to sve neugodnije.

Što možeš reći ili napraviti da chat ostane pristojan i ugodan za sve?

5. Mobiteli za stolom

Kažu ti da makneš mobitel tijekom večere ili obiteljskog vremena, ali ne želiš propustiti nešto važno u grupnom chatu.

Kako možeš uskladiti to da ostaneš “u toku”, a da budeš prisutan/na u stvarnom životu?

6. Provjeravanje tuđeg mobitela

Osjećaš sumnju jer se tvoj prijatelj/prijateljica dopisuje s nekim novim i dođe ti da pogledaš njegov/njezin mobitel ili poruke.

Gdje je granica između znatiželje i zadiranja u tuđu privatnost?

7. Preopterećenje grupnim radom

Član tima u školskom projektu stalno šalje poruke u grupu — cijeli dan i noć. Osjećaš se preplavljeno, ali ne želiš ispasti lijen/a.

Kako možeš zaštititi svoje vrijeme, a da i dalje budeš dobar/ra timski član?

8. Roditelji objavljuju o tebi

Roditelj objavljuje tvoje fotografije na društvenim mrežama — ponekad i one koje ti se ne sviđaju. Kaže da to “nije ništa strašno”.

Kako možeš objasniti svoje osjećaje i zatražiti digitalne granice kod kuće?

9. “Vidjela poruku, ali nije odgovorila” (seen / read)

Pročitao/la si poruku od prijatelja/prijateljice, ali nisi odmah odgovorio/la. Sad je ljut/a i pita zašto ga/ju ignoriraš.

Kako se nositi s pritiskom da uvijek moraš biti dostupan/na online?

10. Emocionalno “istresanje” preko poruka

Kolega/kolegica ti stalno šalje poruke o jako teškim i intenzivnim problemima. Želiš biti podrška, ali to počinje utjecati na tvoje raspoloženje i koncentraciju.

Kako na brižan, ali jasan način zaštititi svoj emocionalni prostor?

11. Pritisak kluba da objavljuješ na društvenim mrežama

Član/ica si školskog kluba i traže da svi objave nešto o klubu na svojim osobnim profilima. Nije ti ugodno dijeliti to javno.

Kako možeš reći “ne” bez da ugroziš svoje sudjelovanje u grupi?

12. Mobitel prije spavanja

Ti i prijatelj/prijateljica uvijek se dopisujete ili skrolate društvene mreže do kasno u noć — iako ste iscrpljeni i kasnite sa školskim obavezama.

Koju digitalnu granicu možeš uvesti da poboljšaš san i fokus?

13. Umor od online druženja

Prijatelji te stalno zovu da se svaki dan priključiš online igrama ili video pozivima. Umoran/na si, ali ne želiš ispasti dosadan/na ili antisocijalan/na.

Kako možeš uzeti pauzu, a da ne narušiš prijateljstva?

14. Privatnost vs. sigurnost

Želiš privatnost na mobitelu i društvenim mrežama, ali roditelji žele sve provjeravati “radi sigurnosti”. Imaš osjećaj da ti ne vjeruju.

Kako možeš započeti razgovor o privatnosti i povjerenju na poštovan način?

15. Pauza za zadaću ili distrakcija?

Pokušavaš učiti, ali poruke, TikTok i Snap obavijesti te stalno prekidaju. Kažeš si da ćeš napraviti samo 5 minuta pauze — ali to se pretvori u 45 minuta.

Koju granicu možeš postaviti na mobitelu ili aplikacijama da ostaneš fokusiran/a?

Razmišljaj poput računala

Zašto davanje jednostavnih uputa može biti iznenađujuće teško?

Što je algoritam?

- Algoritam je popis uputa koje slijediš kako bi izvršio/izvršila neki zadatak.
- Računalima trebaju vrlo jasne upute, korak po korak —bez nagađanja!

Računala vs. Čovjek

Čovjek

mogu pogoditi, pretpostaviti ili ispraviti pogreške
kada dobiju upute

Računala

rade točno ono što im kažeš – bez ikakvih
pretpostavki.

Primjer: Ako čovjek čuje “stavi žitarice u zdjelu”, prvo će otvoriti kutiju.

Ali računalo bi moglo staviti cijelu kutiju u zdjelu — zajedno s ambalažom!

Zašto je redosljed važan

Pravi redosljed čini veliku razliku!

1. Uzmi zdjelu
2. Ulij žitarice
3. Dodaj mlijeko

Ispravan redosljed

1. Uzmi zdjelu
Ulij žitarice
Dodaj mlijeko
4. Sjedni

Koji bi redosljed bolje funkcionirao?

Što je ispravljanje pogreške?

Ispravljanje pogreške znači pronalaženje i ispravljanje pogrešaka u tvojim uputama (tvom “kodu”).

Izvorni kod

„Uzmi žlicu. Jedi.”

Uočeni problem

„Jedi što? Gdje je hrana?”

Ispravljeni kod

„Uzmi zdjelu → uspi žitarice → uzmi žlicu → pojedi žitarice.”

Hajdemo ispraviti naš “kod” za doručak!

Pronađi greške

Nedostajući ili “smiješni” koraci
pokazat će gdje se naš “kod” raspada!

Popravimo zajedno

Radimo kao tim i poboljšajmo upute.

Ovo nas uvodi u logiku, testiranje i doradu uputa — baš kao u pravom programiranju.

Što smo iz ovoga naučili

- Računalima trebaju jasne, pravilno poredane i konkretne upute.
- Algoritmi su posvuda (u aplikacijama, receptima, rutinama).
- Ispravljanje pogrešaka je normalan dio učenja!

Programiranje nije stvar savršenstva –
nego rješavanja problema korak po korak.

Zašto je ovo važno

Učenje “razmišljanja kao programer” pomaže nam da:

- poboljšamo komunikaciju
- vježbamo logiku i fokus
- bolje razumijemo alate koje svakodnevno koristimo

Ne trebaju nam ekrani
da bismo razvili programerske
navike!

Izazov: Isprobajte kod kuće!

Pokušajte napisati ili nacrtati upute korak po korak za:

izrada sendviča

Zapišite svaki korak —
od pripreme
(skupljanja
sastojaka/pribora) do
pospremanja i
čišćenja.

pranje zubi

Razložite ovu
svakodnevnu
rutinu na što
preciznije korake.

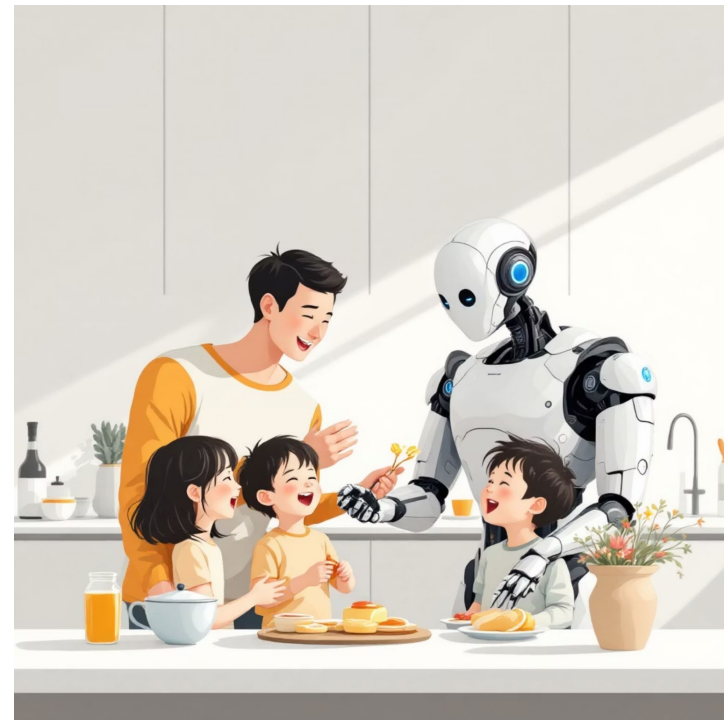
 hranjenje
kućnog
ljubimca
Opišite cijeli
postupak od
početka do kraja.

Možete li jedno drugome “ispraviti”
kod?

Učenje kroz igru

- Algoritmi su upute korak po korak.
- Računala slijede upute doslovno.
- Debugiranje nam pomaže poboljšati način razmišljanja.
- Ove se vještine prenose i na svakodnevni život.

Hvala na pažnji!

Što robot vidi?

Uoči pogrešku

Co-funded by
the European Union

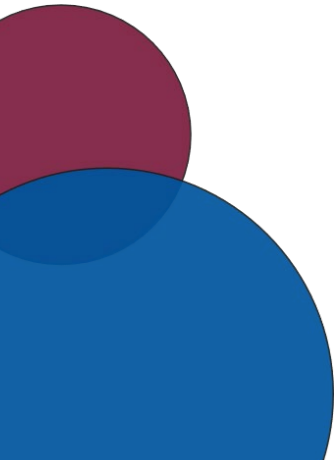

- Da li bi ovo zbunilo dijete?
- Kad biste ovo vidjeli online, biste li povjerovali?

Co-funded by
the European Union

Hvala na pažnji!

